

Funded by
the European Union

MALİ PROGRAMLAR VE ÇAĞRI

SECAP İLE İLGİLİ FAALİYETLERDE BULUNAN TÜRK ORTAKLAR İÇİN FİNANSMAN KAYNAKLARI

Daiva Matonienė
EU4ETTR Projesi ekip lideri, CPVA

2025-03-20

Ortak hedefler: Yeşil Anlaşma

Funded by
the European Union

Bir zamanların İddialı Yeşil Gündemine Sahip AB'nin Geleceği Ne Olacak?

President of the European Commission Ursula von der Leyen. Photo: European Parliament/Flickr.

- 2025 Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın ekolojik gündemden [rekabetçilik](#) gündemine kaydığı iddiası
...[ormansızlaşmayı hızlandırması](#) bekleniyor
...tarımsal ürünlere yönelik artan talep nedeniyle %25'e varan oranlarda...

Funded by
the European Union

SECAP: bir hedef ve bir meydan okuma

- Bir tutku: yeşil dönüşümün liderleri arasında yer almak
- Çifte meydan okuma:
  - Çevre, enerji, farkındalık ve yaşam kalitesini artırmak
  - Bunun için fon bulmak

- **Finansman nereden sađlanacak?**
- **Mevcut finansman ile özel ihtiyaçlar arasında nasıl bağlantı kurulur: Fikrinizi nasıl bankaya yatırılabilir / finanse edilebilir hale getirebilirsiniz?**

Funded by
the European Union

Finansman zorlukları

- Tüm SECAP için tek bir kaynak yok
- Küçük ve daha küçük alt projelere ve faaliyetlere bölünme
- Kaynakların birleştirilmesi
- Ortaklık (ilgili olduğu durumlarda)

Funded by
the European Union

... ve en önemlisi:

- Fikri bağışçıya satmak: hedefinizi onların ilgisini çekecek hale getirmek
- Bağışçının beklentilerinin karşılanması (çağrının ilk sayfasının okunması)

Funded by
the European Union

Başlıca kamu yatırım kaynakları

• Hibeler

- IPA: Avrupa Birliği Katılım Öncesi Ortaklık Aracı
- AB Sınır Ötesi İşbirliği Programları
- Horizon Europe - Avrupa Birliği Araştırma ve yenilikçilik finansman programı
- Eşleştirme
- Kalkınma işbirliği
- Özel iklim eylem programları/projeleri

• Krediler

- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)
- Avrupa Yatırım Bankası (EIB)
- Dünya Bankası (WB)
- Uluslararası ve Yurtiçi kaynaklar

• Yeşil finans araçları

• Yenilikçi finansal modeller

Hibeler

- IPA: Avrupa Birliği Katılım Öncesi Ortaklık Aracı
- AB Sınır Ötesi İşbirliği Programları olarak Inttereg...
- Ufuk Avrupa: Avrupa Birliği Araştırma ve yenilikçilik finansman programı
- Eşleştirme
- Kalkınma işbirliği
- Özel iklim eylem programları/projeleri

Funded by
the European Union

IPA: Katılım Öncesi Ortaklık için AB Aracı

<https://ipa.gov.tr/>

2021-2027
Türkiye ve AB
Mali İşbirliği

HAKKIMIZDA IPA AB PROGRAMLARI SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ YAYINLAR IPADEMİ FONLAR

f t i in y r İLETİŞİM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

REPUBLIC OF TÜRKİYE
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
DIRECTORATE FOR EU AFFAIRS

**Avrupa Dijital İnovasyon Merkezleri
Türkiye'de Faaliyetlerine Başlıyor**

DIGITAL
EUROPE
PROGRAMMI

Funded by
the European Union

Yaşam programı ana hedefleri:

1. Kaynak verimli, düşük karbonlu ve iklime dirençli bir ekonomiye doğru ilerlemeye yardımcı olmak, çevre kalitesini iyileştirmek ve biyolojik çeşitlilik kaybını durdurmak ve tersine çevirmek;

2. AB çevre ve iklim politikası ve mevzuatının geliştirilmesi, uygulanması ve yürütülmesini iyileştirmek ve çevre ve iklim hedeflerinin diğer politika ve uygulamalara yaygınlaştırılması için bir katalizör görevi görmek ve bunu teşvik etmek;

3. Sivil toplum, STK'lar ve yerel aktörlerin daha iyi katılımı da dahil olmak üzere her düzeyde daha iyi çevre ve iklim yönetişiminin desteklenmesi;

4. Yedinci çevre eylem planının uygulanmasının desteklenmesi.

Funded by
the European Union

LIFE Temiz Enerji Dönüşümü (CET) 2025 Çağrısı

LIFE Clean Energy Transition (CET) 2025 teklif çağrısı 24 Nisan'da yayınlanacak (geçici olarak)

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/calls-for-proposals>

Funded by
the European Union

Horizon Avrupa

Horizon Avrupa

- ...AB'nin araştırma ve inovasyona yönelik temel finansman programı
- Bütçe 95,5 milyar Avro
- Öncelikler: iklim değişikliği ile mücadele, BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşılması, AB'nin rekabet gücünün ve büyümesinin artırılması.
- Üye Ülkeler, Aday Ülkeler, Komşular ve (bazı durumlarda) Diğer Ülkelere Açık

Funded by
the European Union

Horizon Avrupa Five Missions Areas

**Adaptation to
climate change,
including societal
transformation**

Cancer

**Healthy oceans,
seas, coastal &
inland waters**

**Climate-neutral
& smart cities**

**Soil health &
food**

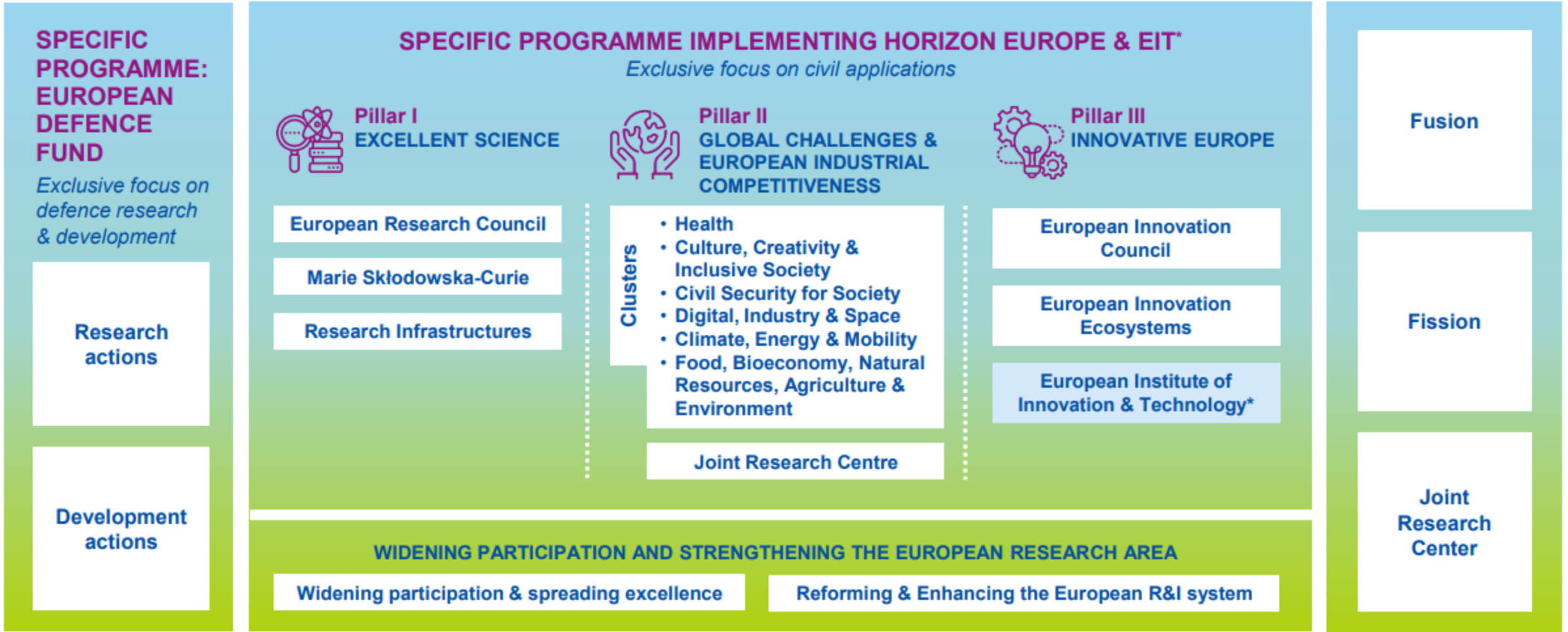

Funded by
the European Union

HORIZON EUROPE

EURATOM

* The European Institute of Innovation & Technology (EIT) is not part of the Specific Programme

Funded by
the European Union

HORIZON EUROPE PILLAR II - Global challenges & European industrial competitiveness

CLUSTER 1: Health	CLUSTER 4: Digital, Industry & Space	CLUSTER 5: Climate, Energy & Mobility	CLUSTER 6: Food, Bioeconomy, Agriculture, ...
Innovative Health Initiative	Key Digital Technologies	Clean Hydrogen	Circular Bio-based Europe
Global Health Partnership	Smart Networks & Services	Clean Aviation	Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth
Transformation of health systems	High Performance Computing	Single European Sky ATM Research 3	Climate Neutral, Sustainable & Productive Blue Economy
Chemicals risk assessment	European Metrology (Art. 185)	Europe's Rail	Water4All
ERA for Health	AI-Data-Robotics	Connected and Automated Mobility (CCAM)	Animal Health & Welfare*
Rare diseases*	Photonics	Batteries	Accelerating Farming Systems Transitions*
One-Health Anti Microbial Resistance*	Made in Europe	Zero-emission waterborne transport	Agriculture of Data*
Personalised Medicine*	Clean steel – low-carbon steelmaking	Zero-emission road transport	Safe & Sustainable Food System*
Pandemic Preparedness* <i>Co-funded or co-programmed</i>	Processes4Planet	Built4People	
	Global competitive space systems**	Clean Energy Transition	
		Driving Urban Transitions	

- Institutionalised Partnerships (Art 185/7)
- Institutionalised Partnerships / EIT KICs
- Co-Programmed
- Co-Funded

* Calls with opening dates in 2023-24
** Calls with opening dates not before 2022

PILLAR III - Innovative Europe

EIT (KNOWLEDGE & INNOVATION COMMUNITIES)	SUPPORT TO INNOVATION ECOSYSTEMS
InnoEnergy	Innovative SMEs
Climate	
Digital	
Food	
Health	
Raw Materials	
Manufacturing	
Urban Mobility	
Cultural and Creative Industries	

CROSS-PILLARS II & III

European Open Science Cloud

Ufuk Avrupa: İklim, Enerji ve Hareketlilik Alanında Ortaklıklar

- Temiz Hidrojen Üzerine Avrupa Ortaklığı
- İnsan odaklı sürdürülebilir yapılar (Built4People)
- Avrupa Ortaklığı - Sıfır emisyonlu karayolu taşımacılığına doğru (2ZERO)
- Avrupa Bağlantılı ve Otomatik Sürüş Ortaklığı (CCAM)
- Sıfır emisyonlu su taşımacılığına ilişkin Avrupa Ortaklığı
- Endüstriyel Batarya Değer Zinciri için Avrupa Ortaklığı
- Avrupa Ortaklığı - kentsel geçişleri sürdürülebilir bir geleceğe yönlendirmek (DUT)
- Temiz Enerjiye Geçiş için Avrupa Ortaklığı

Horizon Avrupa

- **İklime Dirençli Bir Avrupa** - Avrupa'yı iklim aksaklıklarına hazırlamak ve 2030 yılına kadar iklime dirençli ve adil bir Avrupa'ya dönüşümü hızlandırmak
- 2030'a kadar hedefler: Avrupa'yı iklim bozulmalarıyla başa çıkmaya hazırlamak, güvenli gezegen sınırları içinde sağlıklı ve müreffeh bir geleceğe geçişi hızlandırmak ve toplumda dönüşümleri tetikleyecek dayanıklılık çözümlerini yaygınlaştırmak.
- **2030'a kadar 100 İklim-Nötr Şehir** - vatandaşlar tarafından ve vatandaşlar için
- 2030'a kadar hedefler: 2030'a kadar iklim nötrlüğüne yönelik sistemik dönüşümlerinde 100 Avrupa şehrini desteklemek, tanıtmak ve sergilemek ve bu şehirleri tüm şehirler için inovasyon merkezlerine dönüştürmek, Avrupa'da yaşam kalitesine ve sürdürülebilirliğe fayda sağlamak.

Horizon Europe: finansman ilkeleri

- **ORTAK PROGRAM:**

- Mutabakat Zabıtlarına/sözleşme düzenlemelerine dayanmaktadır;
- Ortaklar ve Horizon Europe tarafından bağımsız olarak uygulanmaktadır;

- **ORTAK FİNANSMAN:**

- Ortaklar tarafından kabul edilen ve uygulanan ortak bir programa dayanmaktadır;
- Ortakların mali ve aynı katkı taahhüdü

- **KURUMSALLAŞMIŞ:**

- Uzun vadeli boyuta ve yüksek entegrasyon ihtiyacına dayanmaktadır;
- ABİHA'nın 185/187. Maddesine ve 2021-2027 için EIT yasal düzenlemelerine dayanan ortaklıklar

Funded by
the European Union

Horizon Europe stratejik planı 2025-2027

- Stratejik plan aracılığıyla Ar-Ge'ye yapılan yatırım, iklim değişikliği; kirlilik; enerji yoksulluğu; biyolojik çeşitlilik kaybı; dijital geçiş; yaşlanan nüfus; daha dirençli, rekabetçi, demokratik ve kapsayıcı bir Avrupa'nın inşası gibi temel küresel zorlukların üstesinden gelmeye yöneliktir.

Funded by
the European Union

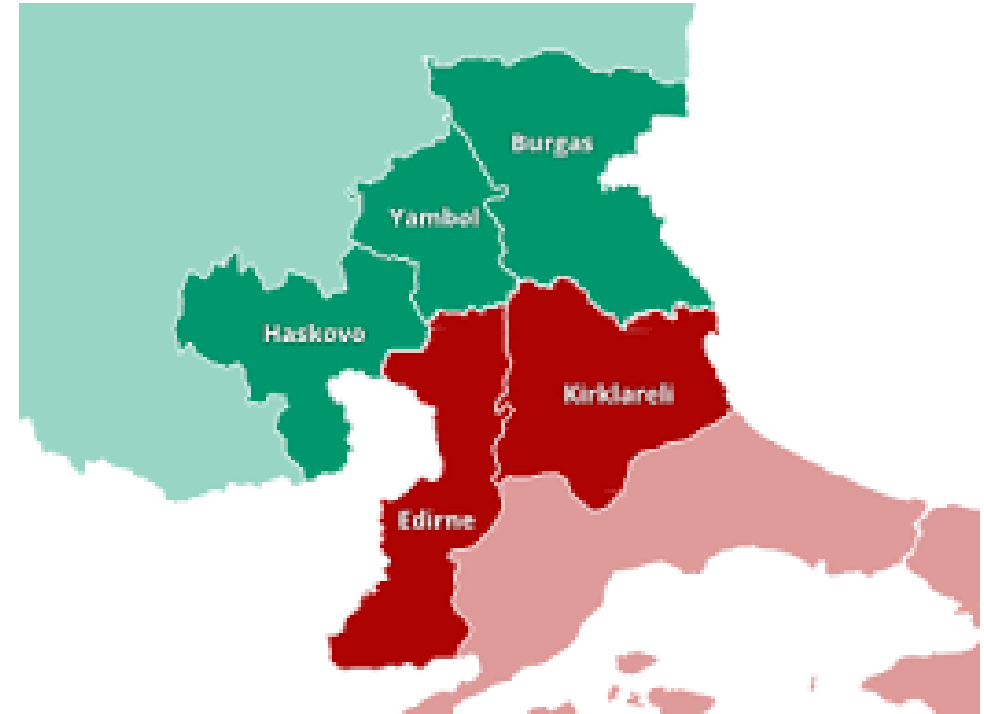
INTERREG & Avrupa Komşuluk Girişimi: Sınır ötesi işbirliği

INTERREG & ENI: Sınır ötesi işbirliği

- INTERREG Bulgaristan - Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı 2021-2027

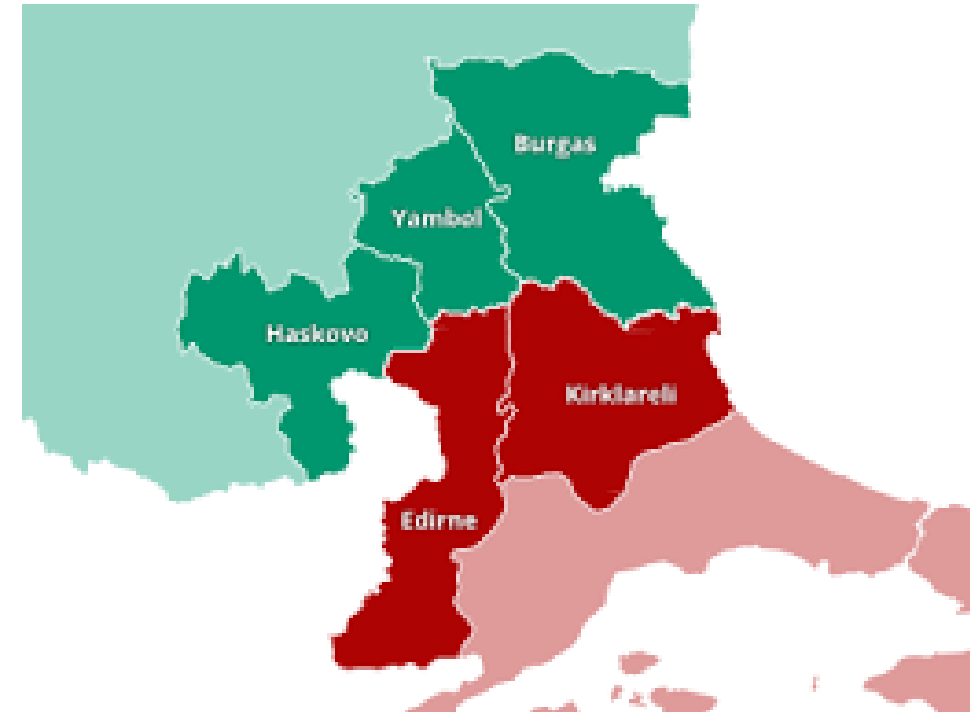
- ENI CBC Karadeniz Bölgesi 2021-2027

INTERREG Bulgaristan - Türkiye IPA Sınır Ötesi İşbirliği Programı 2021-2027

- 29 252 963 Avro (ERDF ve IPA III katkısı).
- Bulgaristan ve Türkiye'nin sınır bölgeleri
- Uygun yararlanıcılar: kar amacı gütmeyen kuruluşlar olan sınır ötesi bölgenin tüzel kişilikleri (yani yerel/bölgesel/ulusal makamlar veya bunların yan kuruluşları; ulusal ve bölgesel ajanslar; korunan alanların idareleri, ormancılık; kültür kurumları; toplum merkezleri; STK'lar; eğitim kuruluşları; Euro bölgeleri; yukarıda listelenenlerden iki veya daha fazlasının birlikleri).
- Bölge dışı ortakları dahil etme imkanı

Funded by
the European Union

INTERREG Bulgaristan - Türkiye IPA Sınır Ötesi İşbirliği Programı 2021-2027

- **PO 2 Daha yeşil, düşük karbonlu bir Avrupa:**
  - Enerji verimliliğinin teşvik edilmesi ve sera gazı emisyonlarının azaltılması
  - Döngüsel ekonomiye geçişin desteklenmesi
- **PÇ 5 Vatandaşlara daha yakın bir Avrupa:**
  - Entegre sosyal, ekonomik ve çevresel kalkınmanın teşvik edilmesi, kültürel miras
- **ISO 2: Daha güvenli ve emniyetli bir Avrupa:**
  - Göç yönetiminin iyileştirilmesi

Funded by
the European Union

ENI CBC Karadeniz Havzası Programı 2 2027

- Geliştirme aşamasında
- Coğrafi kapsam:
Karadeniz ülkelerinin
kıyı bölgeleri ve Güney
Kafkasya ülkelerinin tüm
alanı (Rusya hariç).
- Eş-finansman oranı:
80%.

blacksea-cbc.net/interactive-map/

All projects

The screenshot displays a map of the Black Sea region with a pop-up window showing project details. The map includes labels for various locations such as Popovo, Targovishte, Shumen, Kavarna, Veliki Preslav, Elena, Sliven, Karnobat, Radnevo, Elhovo, Harmanli, Svilengrad, Edime, Didymoteicho, and Ozunkopru. The pop-up window contains the following information:

Contact person:	Heritage Preservation, Georgia
Address:	Dr. Mariam Didebulidze 52 Rustaveli av., Tbilisi, Georgia; (+99532) 2931338; (+99532) 2990588; (+99532) 2932248
Email:	marididebuli@yahoo.com; didebulidze@gch-centre.ge
Partner 5	
Name:	Municipality of Varna, Bulgaria
Contact person:	M. Kulikov
Address:	43 "Osmi Primorski polk" Blvd., Varna 9000, Bulgaria; +359 52 659125; +359 52 659225
Email:	mkulikov@varna.bg
Partner 6	
Name:	Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Conservation of Marine Archaeological Objects, Turkey
Contact person:	Assoc. Prof. Dr. Ufuk Kocabas
Address:	Istanbul Universitesi, Edebiyat Fakultesi, Sualti Kultur, Kalintilari Koruma Anabilim Dalı, Ordu C.34459 - Laleli Fatih, Istanbul, Turkey; +90 212 455 5700 - 15743; +90 212 455 5743
Email:	ufukk@istanbul.edu.tr
Partner 7	
Name:	Koc University of Instabul, Turkey
Contact person:	Meltem Isanlar
Address:	Rumeli Feneri Yolu 34450 Sariyer, Istanbul, Turkey; +90 212 338 1293; +90 212 338 1205
Email:	misanlar@ku.edu.tr

Funded by
the European Union

ENI CBC Karadeniz Havza: Programı 2021-2027

Program Tematik Hedefleri

- **İşletme ve KOBİ gelişimi**
  - Turizm ve kültür sektörlerinde iş ve girişimciliği teşvik etmek
- **İşletme ve KOBİ gelişimi**
  - Tarım ve bağlantılı sektörlerde sınır ötesi ticaret fırsatlarının ve modernizasyonun artırılması
- **Çevrenin korunması, iklim değişikliğinin azaltılması ve adaptasyon**
  - Ortak çevresel izlemenin iyileştirilmesi
- **Çevrenin korunması, iklim değişikliğinin azaltılması ve adaptasyon**
  - Karadeniz Havzası'nda nehir ve deniz çöplerinin azaltılması için ortak farkındalık yaratma ve ortak eylemlerin teşvik edilmesi

CBC'ler: ortak kurallar

- Sınır ötesi işbirliği unsuru
- Ayna ve asimetrik projeler
- ~%80 AB finansmanı
- Oldukça düşük bütçeler:
  - İstisnai durumlarda 5 M€'ya kadar;
  - Ortalama proje bütçe büyüklüğü - 1 M €'nun altında;
  - Çekirdek alanların dışındaki altyapı yatırımlarına getirilen sınırlamalar;

Funded by
the European Union

Eşleştirme

Eşleştirme

- "...AB Üye Devletleri ile yararlanıcı veya ortak ülkelerin Kamu İdareleri arasında kurumsal işbirliğine yönelik bir Avrupa Birliği aracıdır."
- IPA bölgesi:
  - *...AB mevzuatının (müktesebat) iç hukuka aktarılmasını, uygulanmasını ve yürütülmesini destekler,*
  - *...katılım süreci boyunca yararlanıcı ülkelerin kamu idarelerinin kapasitelerini geliştirerek,*
  - *...ilerici ve olumlu gelişmelerle sonuçlandı.*
  - *...AB içinde geliştirilen iyi uygulamaların yararlanıcı kamu idareleri ile paylaşılması, mevcut ve gelecekteki AB ülkelerinin idareleri arasında uzun vadeli ilişkilerin teşvik edilmesi*

Eşleştirme: Yararlanıcılar

• Yararlanıcılar

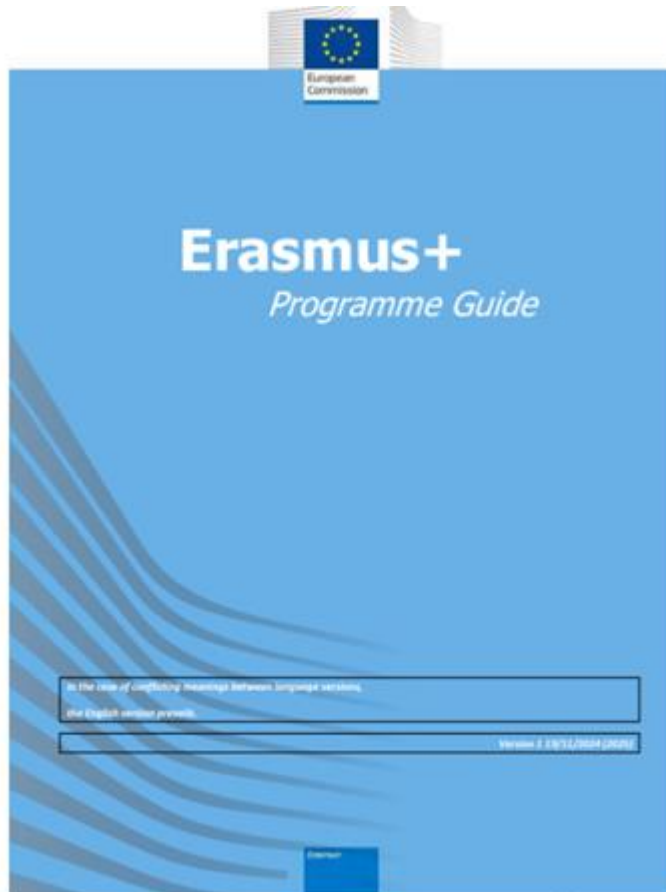
- Katılım Öncesi Yardım Aracı (Instrument for Pre-accession Assistance - IPA):
  - Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya, Sırbistan ve Türkiye.
- Avrupa Komşuluk Politikası (ENP):
  - ENI Güney: Cezayir, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Fas, Filistin ve Tunus.
  - ENI Doğu: Ermenistan, Azerbaycan, Belarus, Gürcistan, Moldova ve Ukrayna.

Funded by
the European Union

Erasmus+

New 2025 Erasmus+ programme guide

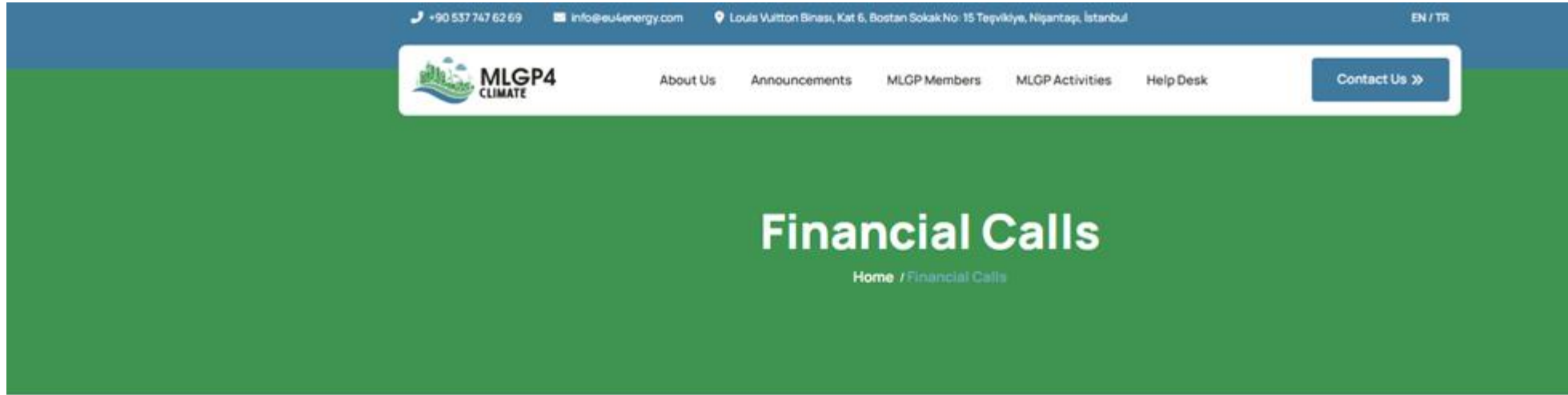
<https://www.erasmustrainingcourses.com/erasmus-guide.html>

Funded by
the European Union

MLGP4Climate platformunda

<https://mlgp4climate.com/financial-calls>

Collaborate with RENOVERTY to Alleviate Energy Poverty Across sectors and Borders

Call for proposals for sustainable cooling demonstration projects in Türkiye Apply for your fund

Interreg NEXT MED Program has launched the Green Transition Projects Call

Interreg NEXT MED Program has launched the Green Transition

Climate Action Network Europe (CAN Europe) Climate Action Engagement Fund Call is Open

Climate Action Network Europe

Funded by
the European Union

Kalkınma işbirliği programları

International Development
Cooperation

Funded by
the European Union

Kalkınma işbirliği

- EuropeAid
- USAid
- Japonya Yardımı
- Ulusal kalkınma işbirliği ajansları (SIDA, vb.)
- Bilateral işbirliği programları

Funded by
the European Union

- Özel iklim eylem programları/projeleri

Funded by
the European Union

Uluslararası İklim İnisiyatifi (IKI) Almanya

Odaklanılan alanlar

IKI aşağıdaki alanlarda projelere fon sağlamaktadır:

- Sera gazı emisyonlarının azaltılması;
- İklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama;
- Ormansızlaşma ve orman bozulmasından kaynaklanan emisyonların azaltılmasına odaklanarak doğal karbon yutaklarının korunması (REDD+);
- Biyolojik çeşitliliğin korunması

Ülke uygunluğu

IKI, aralarında bazı öncelikli ülkelerin de bulunduğu ortak/işbirliği ülkelerine destek sağlamaktadır. Ana

kriteri ODA DAC listesinde yer alan bir ülke olmaktır. Bir bölge olarak Orta Asya, IKI'nin ortak/işbirliği listesinde yer almaktadır.

bölgeleri; ve bu bölge dışında öncelikli ülkelerdir: Türkiye, Ukrayna
Ortak ülkeler yıldan yıla değişikliğe tabidir.

Funded by
the European Union

Küçük hibe programı

- [GEF Küçük Destek Programı \(SGP\)](#)
- Toplum temelli girişimler ve eylemler yoluyla sağlanan küresel çevresel faydaların genel hedefini karşılamak için topluluklara ve Sivil Toplum Kuruluşlarına mali ve teknik destek.

Funded by
the European Union

Litvanya Çevresel Yatırım Fonu (LAAIF)

Lithuanian Environmental Investment Fund

- Litvanya Çevre Koruma Stratejisi ile oluşturulmuştur
- Fon Tüzüğü 2010 yılında onaylanmıştır.
- LAAIF'in temel amacı: Litvanya Cumhuriyeti Çevre Stratejisine uygun olarak ekonomik faaliyetlerin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için çevre projelerinin gerçekleştirilmesinde kamu ve özel sektörleri desteklemektir.
- **Yatırımların yumuşak krediler ve sübvansiyonlar şeklinde desteklenmesi**

Pratik rnek: Hollanda Yeşil Fonu (FIFG)

- Hollanda Yeşil Fon Programı (FIFG), Hollanda hükümeti tarafından çevre dostu girişimleri teşvik etmek için kullanılan bir vergi teşvik aracıdır.
- Yeşil fonlara yatırım yapmak, bireysel yatırımcıların paralarını bankalara daha düşük faiz oranlarıyla borç vermeleri, ancak vergi indirimleriyle dengelenmeleri anlamına gelir. Yeşil bankalar sürdürülebilir projeler için daha ucuz krediler sunabilir ve mali durumlarını iyileştirebilir

Funded by
the European Union

Krediler, finansal modeller

Funded by
the European Union

Krediler

- Avrupa Yatırım Bankası (EIB)
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)
- Dünya Bankası (WB)
- Türk yerli kaynakları ile kombinasyon

Funded by
the European Union

Avrupa Yatırım Bankası

Avrupa Yatırım Bankası

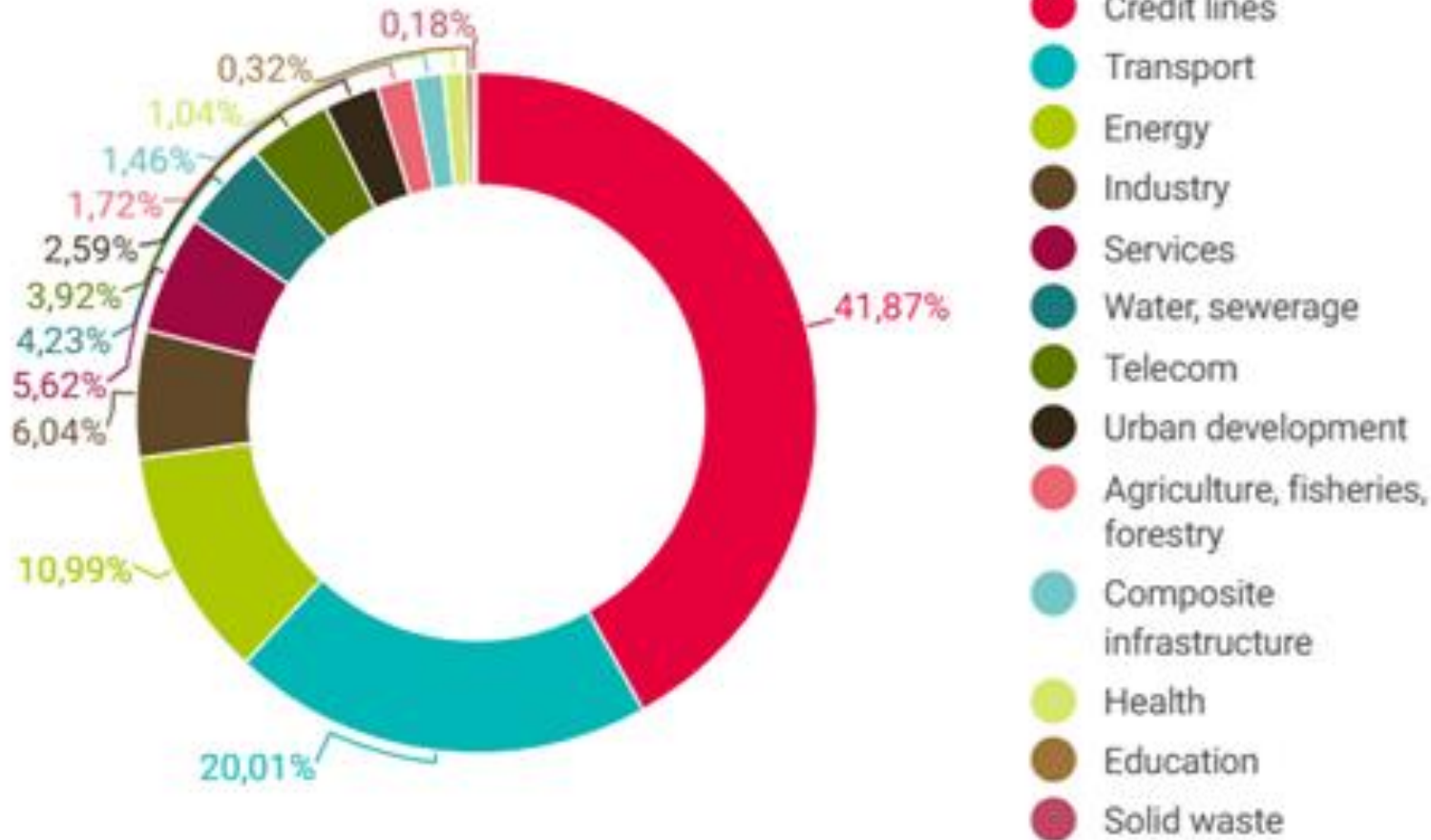
- Aday Ülkeler ve Potansiyel Aday Ülkeler.
- AYB'nin 1977'den bu yana gerçekleştirdiği faaliyetler, ağırlıklı olarak kamu altyapısının iyileştirilmesine yöneliktir.
- Yeni alanlar:
  - sağlık hizmetleri
  - EĞİTİM
  - araştırma ve geliştirme
  - özel sektör gelişimi
- Optimal bir finansman paketi elde etmek için kredileri AB hibeleri ile harmanlayarak Avrupa Komisyonu ile yakın çalışma.
- Doğrudan kamu ve özel kuruluşlara büyük proje kredileri.

Funded by
the European Union

AYB ve Türkiye

- 1965'ten beri
- Daha fazla 263 proje finanse edildi
- 30,86 milyar Avro finanse edildi

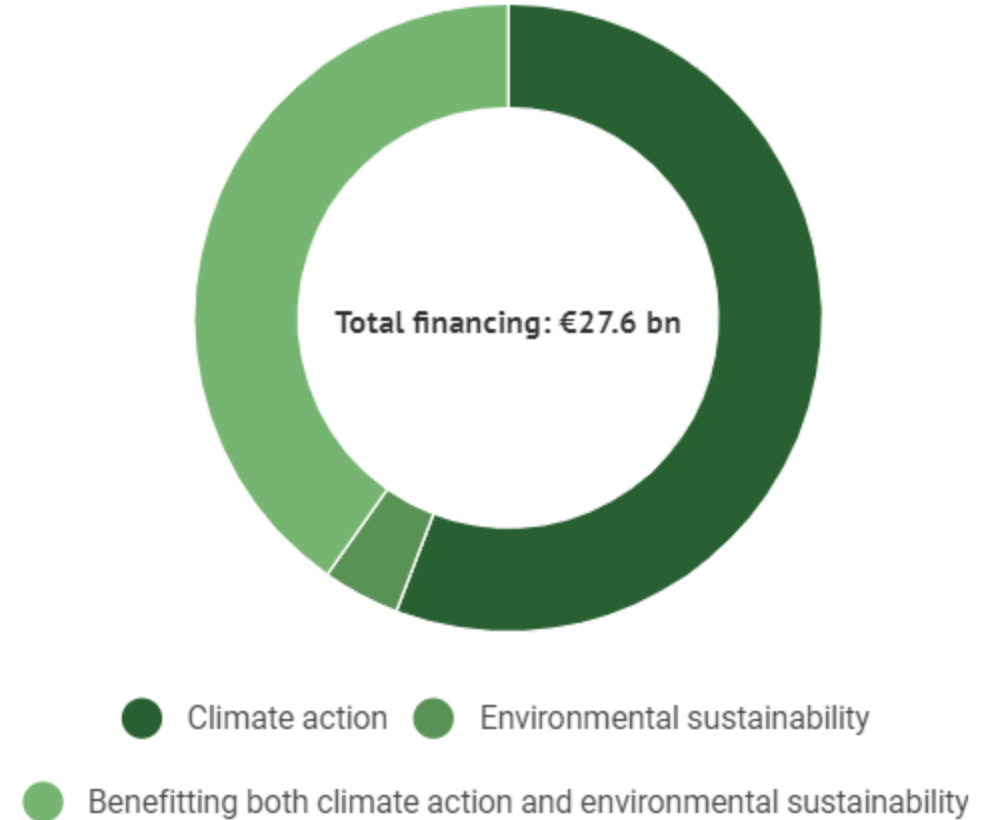
AYB proje türleri

- Döngüsel ekonomi projeleri:
  - Dairesel tasarım ve üretim
  - Döngüsel kullanım ve ömür uzatma
  - Döngüsel değer geri kazanımı
  - Dairesel destek
- **Döngüsel şehirlere geçiş**
  - Uzun vadeli vizyon.
  - Mali destek - Döngüsel Şehir Finansman Rehberi.

AYB proje türleri

- İklim ve çevresel sürdürülebilirlik hedefleri:
  - Küresel ısınmanın bu yüzyılın sonuna kadar sanayi öncesi seviyelerin 1,5°C üzerinde sınırlandırılması,
  - iklim değişikliğinin kaçınılmaz etkilerine uyum sağlamak
  - çevresel bozulmayla mücadele,
  - biyoçeşitlilik kaybını durdurmak ve
  - eşitsizliklerin artmasını durdurmak.

Dünya Bankası: proje örneği

- **Türkiye için Sürdürülebilir Şehirler Projesi (2017-2024):** (158,99 M ABD DOLARI)
- Amaç: Katılımcı belediyelerin ve kamu hizmetlerinin planlama kapasitesini ve hedeflenen belediye hizmetlerine erişimini geliştirmek.
  - (1) Sürdürülebilir şehir planlama ve yönetim sistemleri bileşeni: sürdürülebilir kentsel kalkınma planlamasının ve kentsel sürdürülebilirliğin geliştirilmesine destek. (AB-IPA 2 Alıcı Yürütülen Güven Fonu Hibesi, 25 M \$).
    - Belediyelere ve kamu hizmetlerine teknik yardım desteği;
    - fizibilite çalışmalarının, çevresel değerlendirmelerin ve mühendislik tasarımlarının hazırlanması;
    - Hibe yönetimi ve sürdürülebilir şehir sistemlerinin yönetiminde kapasitenin geliştirilmesi konusunda destek.
  - (2) Belediye yatırımları bileşeni: talep odaklı belediye altyapı yatırımları için finansman.
  - (3) Proje yönetimi bileşeni: proje yönetimi, izleme ve değerlendirme, sosyal yardım ve iletişim için mal ve danışmanlık hizmetleri ve Bileşen B'nin mühendislik denetimi için yerel teknik danışmanların işe alınması.

- Urban Transport
- Other Water Supply, Sanitation and Waste Management
- Sub-National Government
- Other Energy and Extractives

Funded by
the European Union

Dünya Bankası: projeler

- Türkiye Jeotermal Geliştirme Projesi Ek Finansman (300 M\$, 2021)
- Yenilenebilir Enerji Entegrasyonu (300 M\$, 2014-2022)
- Özel Sektör Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi (500 M \$, 2009-2016)

Funded by
the European Union

Avrupa Bankası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma için

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası

- Türkiye EBRD'nin hem alıcısı hem de donörüdür
- EBRD'nin Türkiye'deki stratejik öncelikleri:
  - Finansal sektörün dayanıklılığının güçlendirilmesi / yerel sermaye ve finans piyasalarının geliştirilmesi;
  - Türkiye'nin bilgi ekonomisinin ve yüksek katma değerli faaliyetlerinin teşvik edilmesi / iyi yönetişimin desteklenmesi;
  - Özel sektör katılımı yoluyla ekonomik kapsayıcılığın ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi;
  - Türkiye'nin yeşil ekonomiye geçişini ve bölgesel enerji bağlantısını hızlandırmak.

EBRD faaliyetleri

- Yenilenebilir Enerji, Yeşil Ekonomi Finansman Kolaylığı (GEFF) kredi hatları, Yeşil Şehirler, sürdürülebilir ulaşım ve müşterilere yeşil teknolojiler/uygulamalar konusunda danışmanlık gibi özel Yeşil Ekonomiye Geçiş (GET) ürünleri.
- Bankalarca finanse edilebilir yenilenebilir enerji projelerine danışmanlık ve yatırım yapma konusunda sicil kaydı.
- Rekabetçi enerji piyasaları ve enerji sektöründe PSP'ye yönelik olarak yetkililerle etkileşim geçmişi.
- Yenilenebilir enerji projeleri (rüzgar, güneş, hidro, jeotermal, biyokütle ve dağıtık üretim) için doğrudan ve aracılı finansman.
- Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı'nın (NREAP) uygulanmasına destek ve YE düzenleyici çerçevesi için uygulama desteği.
- Alternatif yakıt kaynakları (örneğin biyoyakıt) ve diğer yeşil teknoloji yatırımlarını araştırın ve düzenleyici ortamda iyileştirmeler yapılmasını teşvik edin.

EBRD faaliyetleri

- Bir karbon ticaret sisteminin ve ilgili izleme, raporlama ve doğrulama (MRV) ve sera gazı muhasebesinin geliştirilmesine destek.
- Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nın (UEVEP) uygulanmasına destek verilmesi ve kaynak verimliliğine ilişkin düzenleyici çerçeve için destek sağlanması.
- Yeşil yatırımlar (örn. yeşil teknolojiler, Yüksek Etkili Kurumsal Program, Sıfıra Yakın Atık Programı) yoluyla enerji ve kaynak verimliliğini, iklim direncini (su ve hammaddeler dahil) ve çevresel performansı iyileştirmek için kurumsal müşterilerle doğrudan ve aracılar aracılığıyla çalışmak.
- Yeşil Şehirler Çerçevesi kapsamında yeşil binaların, akıllı/yeşil teknolojilerin ve emisyon azaltma girişimlerinin teşvik edilmesi de dahil olmak üzere sanayi, tarım, ulaştırma ve bina sektörlerine odaklanarak enerji verimliliği için doğrudan ve dolaylı finansman.

EBRD faaliyetleri

- Sürdürülebilir finans yönetiminin (yani muhasebe, izleme, uygunluk ve koşullar) ve özel finansal araçların (örneğin yeşil tahviller) benimsenmesi.
- Katı atık, atık su arıtma, atık geri kazanımı ve atıktan enerjiye çözümler dahil olmak üzere döngüsel ekonomi ve atık sektörünün gelişimine destek.
- Kurumsal düzeyde altyapı ve diğer varlıkların iklim kırılganlığının gözden geçirilmesi ve iklim değişikliğini hafifletici önlemlerin teşvik edilmesi (örneğin, yatırım analizinde gölge su fiyatlandırmasının uygulanması).
- Gelişmiş enerji depolama kapasitesi için destek (örneğin elektrifikasyon, bataryalar, pompalanan hidroelektrik, FSRU, yeraltı gaz depolama).
- Yenilenebilir enerjinin entegrasyonu için şebeke iyileştirme desteği, akıllı ölçüm / akıllı şebeke sistemlerinin geliştirilmesi, enerji verimliliği uygulamalarının hayata geçirilmesi ve bölgesel enterkonneksiyon.
- Gaz iletim ve dağıtım şebekelerine ve altyapı bağlantısına yönelik yatırımların desteklenmesi ve rekabetçi enerji piyasalarına yönelik reformların sürdürülmesi için kamu sektörü kuruluşlarıyla seçici bir şekilde çalışılması.

EBRD: örnek proje

- **"Yenilenebilir Enerji Kaynakları Projesi"** : özel yenilenebilir enerji şirketleri için finansman yoluyla yatırım fırsatları. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) ve Türkiye Yatırım Kalkınma Bankası (TYKB) aracılığıyla yürütülmüştür. Finanse edilen alt projeler:
- **P172562 Türkiye Entegre Peyzaj Yönetimi Projesi.** Bolaman Nehir Havzası (Karadeniz), Çekerek Nehir Havzası (Orta Anadolu) ve belirlenecek üçüncü bir havzadaki zorluklara destek. Proje aynı zamanda bu havzalardaki yerel toplulukların iklim kaynaklı heyelan, sel ve kuraklık risk ve etkilerine karşı geçim güvenliğinin ve dayanıklılığının artırılmasına katkıda bulunacaktır. Proje, yeşil ve gri altyapı arasındaki sinerji yoluyla bu hedeflere ulaşmak için hedef havzalarda entegre bir peyzaj yönetimi yaklaşımı benimseyecektir.
- **P151739 Jeotermal Geliştirme Projesi ve P172827 Jeotermal Geliştirme Projesi Ek Finansmanı.** Özel sektör yenilenebilir jeotermal enerji projelerinin teşvik edilmesi.
- **P144534 Yenilenebilir Enerji Entegrasyonu.** İletim sisteminin desteklenmesi ve büyük ölçekli yenilenebilir enerji üretiminin kolaylaştırılması.
- **P162762 Kamu Binalarında Enerji Verimliliği.** Kamu binalarının (örneğin, okullar ve hastaneler gibi bakanlıklara bağlı kamu binaları) yenilenmesine destek verilmesi ve enerji verimliliği (EV) yatırımlarından enerji tasarrufu sağlanması amaçlanmaktadır. Gösterilebilir enerji maliyeti tasarrufları ve sosyal yan faydalar beklenmektedir.
- **P175894: Kamu Binalarında Sismik Dayanıklılık ve Enerji Verimliliği Projesi.** Merkezi hükümet ve merkezi hükümete bağlı binaların (yani, eğitim tesisleri, yurtlar ve sosyal tesisler, sağlık tesisleri, kültür merkezleri ve idari binalar gibi merkezi bakanlıklara bağlı kamu binaları) yenilenmesi veya yıkılması ve yeniden inşası için destek. Gösterilebilir enerji maliyeti tasarrufu ve can güvenliği faydaları beklenmektedir.
- **P171645: Organize Sanayi Bölgeleri Aracılığıyla Endüstriyel Dönüşümün Kolaylaştırılması.** Türkiye'de seçilen Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) verimliliğini ve çevresel sürdürülebilirliğini artırmak.

Funded by
the European Union

Adil Geçiş Fonu (JTF)

Mekanizma üç ayaktan oluşacaktır:

Adil Geçiş Fonu

InvestEU programı kapsamında özel program

İlgili bölgelerde ek yatırımları harekete geçirmek için AYB tarafından sağlanan kredi imkanı

Funded by
the European Union

Adil Geçiş Fonu (JTF)

JTF

40 milyar Avro, en az
89-107 milyar Avro
yatırım

Adil Geçiş Programı

seferberlik
30 milyar Avro
yatırım

AYB kredi limiti

10 milyar Avro tutarında kredi
temin edilmiştir.
AB bütçesinden 1,5 milyar avro,
30 milyar avroya kadar yatırımın
harekete geçirilmesi

Funded by
the European Union

Yeşil Finans

Serial No.	Instrument	Salient features
1	Green bonds	Debt or fixed income instrument labeled green by the issuer and used to raise capital for climate and environmentally beneficial projects, in line with the voluntary framework of Green Bonds Principles.
2	Green loans/ Concessional debt	Lending of capital dependent on the environmental and resource utilization criteria and characteristics of the projects.
3	Sustainability bonds	Bonds whose proceeds are used to finance or re-finance a combination of both green and socially meaningful projects directed towards a specific population.
4	Climate bonds	Fixed income climate aligned financial instruments that support endeavors with positive impact on climate, in line with Green Bonds Principles.
5	Social bonds	Financial instruments that aim to support ventures in education, health and food security, towards creating positive social impact.
6	Carbon pricing	An economic cost applied to carbon emissions related to an industrial activity, generally in the form of a tax. The proceeds recovered by these mechanisms can be used to develop and deploy environment friendly technologies. Current day carbon markets operate via several mechanisms, described later.
7	Blended finance	Combination of development finance (from public and private sources) and voluntary, philanthropic contributions towards mobilizing additional financial flows for sustainable development in developing and emerging economies.
8	Grants	Financial assistance from the private industry (generally) towards environmentally and socially impactful projects.
9	Sustainability linked bonds	Bonds issued for general corporate uses but with specific sustainability linked indicators incorporated in the financial characteristics of the instruments.
10	Blue bonds	Debt finance instruments issued specifically to support measures for protecting the ocean and ocean-based communities, island nations and preserving sustainable ocean economy.
11	Sovereign bonds	A debt security issued by a national government to meet part of its expenditures on various projects including those linked to sustainable development and environmental preservation.
12	Transition bonds	These instruments can be either green bonds or sustainability-linked bonds that are issued by corporate sector looking to align their financing strategy to their climate transition and decarbonization strategies.
13	Green securitization	It indicates conversion of illiquid green assets (e.g., green buildings) into tradable financial instruments (debt). They are commonly used to re-finance green loans and mortgages.
14	Green Derivatives	It is a financial arrangement for mitigating and managing risk in some kinds of green investments by assigning a value to a green asset.
15	Green Sukuk	It is an Islamic financial instrument that finances projects with environmentally positive impacts, in compliance with the Shariah principles
16	Green/ eco- friendly insurance products	These include insurance products that invest a part of their proceeds into green projects or which help any damaged assets to be replaced by more sustainable and environmentally friendly assets.

Funded by
the European Union

Özel iklim yatırım fonları (kapsamlı olmayan liste)

Funded by
the European Union

İklim yatırım fonları

CIF, İklim Duyarlı Kalkınma Planlaması ve Eylemini Dünya Çapında 72 Gelişmekte Olan ve Orta Gelirli Ülkeye Genişletiyor

Diğer fonlar:

- Özel İklim Değişikliği Fonu (SCCF)
- En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu (LDCF)
- Şeffaflık için Kapasite Geliştirme Girişimi (CBIT)
- Nagoya Protokolü Uygulama Fonu (NPIF)
- Adaptasyon Fonu

Türk yerel kaynakları: AKBANK ve İKLİMSA

- Akbank ve İklimsa: Çatı üstü güneş enerjisi kurulumları için kredi programı.
- Akbank, Teknosa çatısı altında faaliyet gösteren İklimsa'ya EPC hizmetleri için Çatı GES Yatırım Kredisi sağlayacak.
- İşbirliği, bireysel, kurumsal, ticari ve KOBİ'ler dahil olmak üzere tüm potansiyel yatırımcıları kapsayacaktır.
- Akbank'ın hedefi; 2030 yılına kadar Türkiye ekonomisine 200 milyar YTL 'sürdürülebilir finansman' sağlamak, 'sürdürülebilir yatırım' kategorisine giren yatırım fonlarının bakiyesini 15 milyar TL'ye çıkarmak ve 2025 yılına kadar karbon nötr bir banka olmaktır.
- İklimsa'nın Türkiye'nin 67 ilinde 500'den fazla yetkili satıcısı ve servisi bulunmaktadır.

Funded by
the European Union

Kamu özel ortaklığı

Bulgular

- Finans sorun deęil...
- Kapsamlı projelerin yürütülmesi için önemli
- Yenilikler ve değerli ortaklarla...

Funded by
the European Union

Habit No. 1:
Be
Proactive!

IF NOT
NOW,
WHEN?